

Goriškem do l. 1578., ali do tako imenovane verske pacifikacije v Mostu (Bruck) na Muri. — V drugem delu (287 — 572) pa natanko opisuje začetek protireformacije s posebnim ozirom na nekatere osebe, kakor so: K. Kratzer, I. Homberger, škof krški Krištof, jezuiti, prošt P. Muhič i. t. d. pod nadvojvodom Karolom II. do l. 1590. Kot nameček pa ima dodane priloge raznovrstne tvarine.

Vseh posameznostij posebej nam tukaj ni mogoče omenjati, ker je knjiga res obširna. Kolikor smo se prepričali, je pisana učeno in nepristransko. Zanimivo je za nas to, da je to veliko gradivo tudi za naše slovenske kraje, ker nas seznanja z našimi slovenskimi protestanti, kakoršni so n. pr. Primož Trubar in njegovi sinovi, Dalmatin, Vergerij i. t. d. Knjiga ima lep tisek in papir, in kakor pisatelj sam pravi v predgovoru, sestavljena je po dolgotrajnih študijah na podlagi do sedaj še nenatisnjenih deželnih arhivov in drugih virov. *O. H. Šalamun.*

Dott. Giuseppe Loschi: *Resia. Paese, abitanti, parlate.* Udine, tipogr. del Patronato. 8°. 82. str. — Znani in velezaslužni dr. J. Loschi, prof. na kr. gozdnarskem zavodu v Vallombrosi (Toskani), Slovanom povsem pravičen in naklonjen učenjak, je pod zgornjim naslovom zopet izdal za nas velezanimivo knjigo. V nji skrbno in natančno popisuje Rezijo na Beneškem, nje klasične prebivavce, njih narečje i. t. d., ter podaje na koncu tudi nekaj odlomkov iz narodne literature, katere je izcrpal iz velike zbirke prof. dokt. J. Baudouina de Courtenay: *Материалы для южнославянской диалектологии и этнографии*, in: *Резвянские тексты*. Naše delo je vse hvale vredno in velikega pomena za proučevanje slovenskih pokrajin; zato je pa Slovencem zmožnim italijanščine toplo priporočamo. Stane samo eno liro in pol in se naroča lahko tudi na Dunaju pri knjigarni Braumüller et C. *T.*

Razne stvari.

Naše slike.

Galileo Galilei (str. 65) nam je znan že iz 5. letnika, kjer smo objavili Galilejevo sliko na str. 433. A ker ona ni dovolj lična, podajemo tukaj lepšo. O Galileju so že mnogo pisali. Rodil se je 18. svečana l. 1564. v Pizi na Laškem. Njegova nardarjenost mu je kazala pot do matematike in fizike. V fiziki je odkril zakon istočasnosti pri nihanju, izumil hidrostatno tehtnico, določil zakon prostega padca, izumil je termoskop in t. i. sorazmerno šestilo, izumil (čeprav ne prvi) daljnogled in z njim odkril mnogo zvezd, zlasti štiri Jupitrove trabante. Ker je pretrdovratno zagovarjal Kopernikov sestav, prišel je v navskrižje s cerkveno oblastjo, kar je napravilo razne težave obema stranema. Umril je dne 8. prosinca l. 1642. prejemši sv. zakramente in blagoslov papeža Urbana VIII. — Bil je velikan na polju vede. A kakor je marsikomu drugemu trd značaj kriv trpljenja in sitnostij, tako je bil tudi njemu. — *Ozdravel* (str. 72, 73). Ganljiva slika. Po dolgi bolezni so se vrnila moči mlademu bolniku. Prijel je za gosli, in zopet donijo; privabijo tudi mamico, da stopi v sobo in poslušá glasove, ki ji oznanjajo: „Ozdravel je, ozdravel njen ljubljenec.“ — Slika „*Darovanje v templu*“ (str. 81) ne kaže nikakih posebnostij in nas samo spominja svečnice. Poslednjima slikama je pojasnilo v spisu „V albanških gorah“.

Glasba.

II. glasbeni večer so priredili učitelji „Glasbene Matice“ dne 26. prosinca v „Narodnem domu“. Vspored je bil dobro izbran, da so vse točke vzbujale zanimanje in pohvalo, bodisi 1. Niels Gade: Novelette, trio za gosli, čelo in klavir, in zadnja — 4. Mozart: kvartet za 2 gosli, vijolo in čelo — z lahkotnim in pravilnim izvajanjem, bodisi 2. Chopin: Introduction et Polonaise brillante, kjer je čelo milo pa tudi krepko donel poleg klavirja, bodisi 4. Pesmi (2)¹⁾, v katerih je gca. M. Stropnická s čustvom pevaje kazala moč in obseg svojega glasú. Občinstva je bilo primerno dovoljno število.

Kdo je za kulturo? Zanimivo stvar smo brali lani v nekem listu. Kmetje v okolici solínski, kjer je bilo starodavno mesto Salona, so se zavezali, da bodo v petih letih delali nekaj dnij zastonj za novo poslopje, v katerem se bodo ohranile starinske najdbe ondotnega kraja. Ti hrvaški kmetje pač niso sovražni kulturi in imajo za napredék starinarstva več vñeme, kakor vlada, ki neče ničesar storiti. Pa naj povedó kaj takega Nemci o nemškem ljudstvu!

¹⁾ Želeli bi, da se „Vspored“ vselej natančno napové, da se naznani umetnik in umotvor, ne samo sploh, n. pr. „Pesmi“.